

पोलीस

• संपादक : दिपक मोरेश्वर नाईक

बातमी पत्र
POLICE BATMI PATRA

3 → थाली बचाव...!

www.policebatmipatra.in

policebatmipatra

police batmi patra

राज्यात पुन्हा संधी मिळाली तर, आणखी योजना राबवेन : मुख्यमंत्री शिंदे

← 4

policebatmipatra

policebatmipatra@gmail.com

पोलीस महासंचालक रशमी शुक्रांती शुक्रांती बदली

मुंबई, विधानसभा निवडणुकीपूर्वी पोलीस महासंचालक रशमी शुक्रांती शुक्रांती बदली करण्यात आली आहे. शुक्रांतीवर पोल टॅपिंग प्रकरणी आरोप आहेत. राज्याच्या पोलीस महासंचालक रशमी शुक्रांती शुक्रांती बदलीसाठी कॉर्ग्रेस पक्ष आण्ही होता. विधानसभा निवडणूक मतदानाच्या १५ दिवसांपूर्वी रशमी शुक्रांती शुक्रांती बदली करण्यात आली. कॉर्ग्रेसच्या तक्रारीनंतर निवडणूक आरोगाने या तक्रारीची दखल घेत रशमी शुक्रांती शुक्रांती बदलीसाठी आयोगाना आदेश याचार संहिता लागू. झाल्यानंतर २८ पोलीस अधिकाऱ्यांच्या बदल्या करण्यात आली. कॉर्ग्रेस प्रदेशाच्यक्षम नाना पटोले यांची केतेही अवैध आहेत, असाही आरोप नाना पटोली केला होता.

सोपण्याचा आदेशही आयोगाने दिलाय.

दरम्यान या आदेशानंतर मुख्य सचिवांनी निवडणुकीपूर्वी अधिकाऱ्यांच्या पैलिसांनी नियोजितीची प्रक्रिया शुरू करण्याचे आदेश यारी केले आहेत. गेल्या गुरुवारी राज्याचा आचार संहिता लागू. झाल्यानंतर २८ पोलीस अधिकाऱ्यांच्या बदल्या करण्यात आली होता. कॉर्ग्रेस प्रदेशाच्यक्षम नाना पटोले यांची केतेही अवैध आहेत, असाही आरोप नाना पटोली केला होता.

फोन टॅपिंग प्रकरणात नाव आली होतं चर्चेवू.

रशमी शुक्रांती यांच्याक्वाह बेकायदा फोन टॅपिंग केल्याचा पैलिस आरोप होता. त्यानंतर ताल्कालीन पोलीस महासंचालक संजय पांडे यांची संपती स्थापना यांच्याक्वाह आदेश यारी केले आहेत. गेल्या गुरुवारी राज्याचा आचार संहिता लागू. झाल्यानंतर २८ पोलीस अधिकाऱ्यांच्या बदल्या करण्यात आली होता. कॉर्ग्रेस प्रदेशाच्यक्षम नाना पटोले यांची केतेही अवैध आहेत, असाही आरोप नाना पटोली केला होता.

मार्च २०२२ मध्ये सायबर पैलिसांनी फडणवीस यांचा जबाब नोंदवला.

याप्रकरणी पौलिसांनी एकूण २४ जणांचे जबाब नोंदवले आहेत.

मे २०२२ : तपास निरीक्षक संजय मोहिते यांच्या नेतृत्वाखाली कुलाबा पौलिसांनी एकूण २४ जणांचे जबाब नोंदवले आहेत.

मे २०२३ : सोबी आयोग दंडधिकारींसामोर बोलोजर रिपोर्ट सादर केला. एकांतर यांचा जबाबदारी राज्य संघरात नियोजित खड्ड्यांची यांची बदलीकरणी करण्यात आली होती.

मे २०२३ : सोबी आयोग दंडधिकारींसामोर बोलोजर रिपोर्ट सादर केला. एकांतर यांचा जबाबदारी राज्य संघरात नियोजित खड्ड्यांची यांची बदलीकरणी करण्यात आली होती.

त्याची बदलीकरणी क

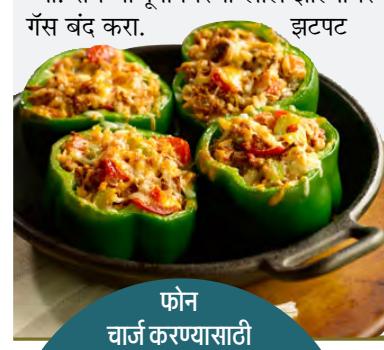

भरलेली सिमला मिरची

साहित्य - २ वाढ्या मक्क्याचे दाणे, १/२ चमचा जिरे पूड, पाव चमचा ओवा, १ चमचा लसून-हिरवी मिरची पेस्ट, २ लहान चमचे दही, फोडणीसाठी तेल, जिरे, मोहरी, तिखट, मोठ, हलद, हिंग, ५-६ लहान आकाराची सिमला मिरची.

कृती : सर्वप्रथम मिरची भरलेल्या वांगव्याप्रमाणे मध्येमध कापून घ्या. बिया काढून घ्या. एका भांडाव्याप्रमाणे दाणे व मसाल्याचे सर्व साहित्य एकत्र करून तेलाचे मोहन घाला. मिरचीच्या बिया त्याचन घाला. थेंडे दही घालून मिश्रण ओलसर करून घ्या. कढऱ्यात तेल, जिरे व मोहरी व हिंग घालून फोडणी करा व तेलावर मिरच्या पसरवा. मंद आचेवर मिरच्या लालसर घाऊ घ्या. बाजू उलटून घ्या. सर्व बाजूंनी मिरची लाल झाल्याचर गेंस बंद करा.

झटपट

फोन
वार्ज करण्यासाठी
एक नियम नकोंची फॉलो
केला पाहिजे, जो '४०-८० चार्जिंग
रुल' नवाने ओळखला जातो. या
नियमानुसार, फोन ४० टक्क्यांपेक्षा कमी
वार्ज होईस्टोवर वाट पाह, नये आणि
८० टक्क्यांपेक्षा जास्त वार्ज
देखील करू नये.

सध्या
आणण मोबाईल फोनवर ख्यूप
जास्त अलबवल आहोत. आणण
याचा वापर काम, मिनेशन आणि
मित्र-कुंडलाच्या संपर्कात गहण्यासाठी
करतो. त्यामुळे फोनची बॅटरी
जास्त काळ टिकावी याची काळजी
आणण घेतली पाहिजे. एक वांगव्या
पद्धत आहे जी '४०-८० चार्जिंग
रुल' नवाने ओळखली जातो. या
नियमानुसार, आणण आपला फोन
४० टक्क्यांपेक्षा कमी चार्जिंगवर ठेवू
नये आणि ८० टक्क्यांपेक्षा जास्त

बेसनाचे लाडू करण्याची सोपी पद्धत

साहित्य : किंचित जाडसर डाळीचे पीठ-अर्धी किलो, पितीसाखर-अर्धी किलो, दूध- पाव वाटी, साजूक तूप, वेलाडे पूड (वेलची पूड), काजू किंवा जांभू.

कृती : डाळीचं पीठ(बेसन) मंद आचेवर खरपूस

भाजून घ्या. हे पीठ भाजत असताना मध्ये मध्ये तुप सोडा. पीठ

गुलाबी रुग्णाचे होईपवर्ट

छान भाजून घ्या. मात्र

तुपाची मात्रा जास्त होणार नाही याची

काळजी घ्या. (तुप जास्त झाल्यात तर लाडू बसण्याची किंवा चपेटे होण्याची शक्यता असेत.) त्यानंतर पीठ भाजून झाल्यावर एका परातीत थंड करण्यास ठेवा. पीठ थोडंस कोमट झाल की, त्यात चवीनुसार पिठीसाखर घाला. तुप आणि साखर नीट एकाजी करा. त्यानंतर त्यात थोडं-थोडं कठून घ्या. त्यानंतर त्यात लाडू वापर त्यांवर त्यावर सुखावत करा. लाडू वापर त्यांवर त्यावर आवडीनुसार मुकु

युवीआय किंवा काजू लावा.

लाडूच्या माध्यमातून

तुम्ही २०० रुपयांपर्यंत पेमेट

पिन न टाकता करू शकता.

फोनपर अशी झालेली करा

ही खास सर्विस.

आवला त्वचेसाठी ठरू शकतो संजीवनी; जाणून घ्या घरच्या घरी कसा बनवाल फेसपॅक

करण्याच्या काही पद्धती आहेत त्या

पुढीलप्रमाणे -

अँकोडॉले आणि अवल्याचा फेसमास्क

स्त्रिया बाजारात मिळाल्याचे रेडेंडे सामानांचा वापर करताना दिसतात. मग त्यात फेसवारी, टीन्ज, टोनर, फेसपॅक यासारख्या वसूचा समावेश होतो. मात्र ही प्रसाने विकत न आणता घरच्या घरी तयार केलीत तर अर्थिक बचतीबोरवरच त्वचेला होणारी हानी टाळ्या येईल.

अनेक निया स्ट्राईरी, पैपू यासारख्या

फल्याच्या माध्यमातून फेसपॅक तयार

करता असतात. तर विशेष म्हणजे या

फल्याच्या त्वचिरविद्युतील अन्य

काही फल्याच्या फेसमास्क तयार

करता येतो. त्यांतलंबे एक फल

म्हणजे आवव्या. आवल्याच्या

विहितमीन सीधे मुबलक

प्रमाण असते. त्यामुळे अँकोडॉले

आणि आवल्या यासानु तवर केलेला

फेसमास्क वापरलास त्वचेला आवश्यक

सर्व पोषकद्वये पुढवली जातात. हा

फेसमास्क तयार करावा. आवल्याच्या रस, २ चमचे

अँकोडॉले चे पेस्ट एकत्र

करून हा लेप २० मिनिटे

चेहर्यावर लावावा.

त्यांतर कोमट पायावो चेहरा

धुवून स्वच्छ करा.

आवल्या, दही आणि मध्याचा

फेसमास्क

आवल्या, मध्ये

आणि दही यामुळे

त्वचेचा पोत सुधारावो.

त्वचेचा बाजार वापर

फेसमास्क तयार

१०-२० रुपयांचे ट्रॅक्सेन बॅकेच्या पासबुक्वर नको? मग फोनपेवर वापरा ही ट्रिक

छोट्या ट्रॅक्सेनसाठी युजर्सना यूपीआय पिन

टाक्या चपेटे तर नेही

नियोगी राहाल. ल्ड गुप्याचे विशेषन

आहर निवडल्याने आणण फिट राहाल.

किंवा कदंब अँडेंटीने गिराव

त्वचेचा बाजार वापरा

करता. त्यांच्या विशेषन

प्रक्रिया ट्रॅक्सेन

साठी आहे.

योग्याची विशेषन

प्रक्रिया ट्रॅ

संपादकीय

संपादक

दिपक मोरेश्वर नाईक

जनसामान्य आणि निवडणुकांच्या रिंगणात उतरलेले यांचा काढीचाही संबंध नाही, असे महाराष्ट्रात इतक्या प्रमाणावर कधी घडलेले नव्हते. रिझर्व्ह बैंकचे गव्हर्नर शक्तिकांत दास म्हणतात की चालू आर्थिक वर्षाच्या तिसऱ्यात तिमाहीच्या अखेरीस चलनवाढीचा वेग मंदावेल. छान. ही तिसरी तिमाही म्हणजे ऑक्टोबर ते डिसेंबर. म्हणजे सर्व सण-वार संपल्यावर महागाई कमी होईल. ज्या वेळी फारशी काही खरेदी करावयाची नसते त्या वेळी दर कमी होतील. हा युक्तिवाद त्यांनी व्याजदर कपातीच्या संदर्भात केला. चलनवाढीवर एक उतारा हा व्याजदर वाढीचा असतो. व्याजदर वाढले की पैशाचा पुरवठा कमी होतो आणि चलनवाढ टळते. अलीकडेच झालेल्या रिझर्व्ह बैंकच्या बैठकीत व्याजदर कपातीचा मुद्दा आला असता ती करण्याविरोधात बहुमताने निर्णय घेतला गेला. त्याआधी काही आठवड्यांपूर्वी विद्यमान सरकारातील काही विद्वानांनी महत्त्वाचे खाद्यपदार्थ घटक चलनवाढ निदेशांक मापनातून वगळण्याची सूचना केली होती. या घटकांमुळे महागाई झाल्याचे दिसून येते, म्हणून त्यांस निदेशांक मापनातून वगळवे अशी या अधिकाच्यांची मसलत. या सूचनेची तुलना महाराष्ट्रातील शिक्षण आराखड्यातील गणित या विषयासंदर्भातील निर्णयाशी करता येईल. शालेय विद्यार्थ्यांस

जे विषय जड जातात, त्यात गणित अग्रक्रमावर. यात अनुत्तीर्ण होणा■■्यांचे प्रमाणही अधिक. ही अनुत्तीर्णांची संख्या कमी करण्यासाठी आपले राज्य सरकार उत्तीर्णेची किमान गुणांची आवश्यकता ३५ वरून २० वर आणू पाहते. म्हणजे कमी विद्यार्थी अनुत्तीर्ण होतील, हा हिशेब. हा तर्कवाद पुढे नेल्यास काही सरकारी विद्वान; ह्यागणित हा विषय अभ्यासक्रमातून काढूनच टाकाळ असे सुचवणार नाहीतच असे नाही. म्हणजे गणितात कोणी अनुत्तीर्ण होण्याची शक्यताच नाही. तद्वत महाराई निदेशकातून दैनंदिन खाद्यापदार्थच काढून टाकले तर महाराईही नाहीशी होईल. याचा प्रतिवाद ह्याद हिंदुळने नुकत्याच प्रकाशित केलेल्या विशेष लेखाने करता येईल. कोणत्याही घरातील जेवणाच्या ताटातील किमान घटकांसाठी गेल्या वर्षी या काळात कितीपैसे मोजावे लागले होते, आता या घटकांची किंमत काय आहे, गेल्या वर्षी या काळात सर्वसाधारण कामगारांचे वेतन काय होते, ते आता किती आहे या साध्या घटकांचा तपशील त्यांनी सादर केला आणि जेवणाच्या ताटातील घटकांची किंमतवाढ आणि सामान्यांसाठी झालेली-न झालेली वेतनवाढ यांच्याशी या घटकांची तुलना केली. खरे तर दैनंदिन अर्थशास्त्र समजून घेणे इतके सोपे आहे. यास गणप्याचे अर्थशास्त्र असे विद्वतजनांकडून हिणवले जात असले तरी गणप्यासही कळावे इतकी सुलभता या विद्वानांस आपल्या प्रतिपादनात आणता येत नाही. ती सुलभता आणणे हे पत्रकारितेचे खरे काम. ह्याद हिंदुळतील लेख हे करतो. चौरस आहारासाठी लागणाच्या घटकांतील दरवाढ यात मोजप्यात आली आहे. उदाहरणार्थ २५ ग्रॅम हिरव्या मिरच्या (दरवाढ २६.३ टक्के), २५ ग्रॅम लसूण (१२८ टक्के), पाव किलो टोमॅटो (२४७ टक्के), बटाटे (१८० टक्के), कांदे (५१.७ टक्के), कणीक (पाव किलो ३ टक्के), तांदूळ (अधार्पांव ०.७ टक्के घट), तूरडाळ (अधार्पांव २.६ टक्के घट) असे वेगवेगळे घटक यात विचारात घेतले गेले. गतसाली एका व्यक्तीच्या दोन वेळच्या जेवणाचा स्वयंपाक करण्यास लागणाच्या जिन्सांसाठी १०१.८ रु मोजावे लागत. यंदा तेव्हढयाच जेवणासाठी त्याच

थाली बचाव... !

असते. त्यामुळे महिलांच्या उत्पन्नावर अवलंबून असलेल्या घरांसमोर अधिक मोठे आव्हान उभे राहते. हे वास्तव गंभीर असे. आणि या वास्तवाचे कसलेही प्रतिबिंब याच राज्याचे भवितव्य ठरवण्यासाठी होत असलेल्या निवडणुकांत नाही, हे याचा विचार का करायचा याचे तिसरे कारण. राजकारण असे सामान्यांच्या जगण्यापासून इतके तुटलेले कधीही नव्हते. जनसामान्य आणि निवडणुकांच्या रिंगणात उतरलेले यांचा काढीचाही संबंध नाही, असेही महाराष्ट्रात इतक्या प्रमाणावर कधीघडलेले नव्हते. यात कळीचा आणि तितकाच वेदनादायी मुद्दा आहे तो या वास्तवास झाकून ठेवण्याच्या राजकारण्यांच्या प्रयत्नांत-त्यातही अधिक सत्ताधार्यांस-येत असलेले यश. राज्यातील जाती/प्रजाती/पोटजाती/उपजाती असे अधिकाधिक भेद करावेत, या लहान लहान गटाच्या त्याहूनही लहान नेत्यांस जवळ करावे, आंजासून-गोंजासून, योग्य ते दाम मोजून त्याचा गंड आणि कंड शमवावा आणि त्या बदल्यात त्या लहानग्या नेत्याने आपल्या समाजा चा पाठिंबा हे सर्व करणाऱ्यांस जाहीर करावा, हेच सध्या सुरू आहे. वास्तवात बेरोजगार दलित असो वा मराठा. त्याच्या वेदना सारख्याच असतात. परंतु आर्थिकदृष्ट्या सबळ वगारील समाजाची प्रतिकूल परिस्थितीस तोंड देण्याची क्षमता नेहमीच अधिक असते. म्हणजे सर्व गाडा खरे तर आर्थिक मुद्द्यावर येऊन थांबायला हवे. पण तसे करावयाचे तर हिशेब द्यावा लागणार. त्यापेक्षा सामाजिक गंडास फुंकर घालणे सोपे. त्यामुळे मूठभरांचा अहं सुखावतो आणि त्यावरच ही मंडळी समाधान मानून शांत होतात. पण त्यामुळे ना प्रश्नाचा आकार बदलतो ना त्यांची संख्या कमी होते. या साध्या वास्तवाकडे राज्यातील जनसामान्यांची डोळेझाक होत आहे हे दुर्दैव. ते विद्यामान निवडणुकांत पुरेपूर दिसते. सर्वच क्षेत्रातील महाराष्ट्राची पीछेहाट या मंडळींच्या गावीही नाही. म्हणून या मंडळींच्या इच्छेवर ह्याताली बजावळ वादनात सहभागी न होता आपल्या जेवणाच्या हाथाली बचावळूचा विचार अधिक क्हायला हवा. तितका सुज्ञ महाराष्ट्रातील मतदार आहे का या प्रश्नाच्या उत्तरात निवडणुकीचे भवितव्य आहे.

बदललेले नेते आणि मतदार

राज्याच्या राजकरणात गेल्या दहा वर्षांत
 अनेक स्थित्यांतरे झाली आहेत. या विधानसभा
 निवडणुकीच्या पाश्वर्भूमीवर नेत्यांची पक्ष
 अदलाबदल काही नवीन नाही. अलीकडे
 कोण कुठल्या पक्षात आहे हेच कळत ना-
 ही. राजकीय विचारसरणीच्या नावाखाली
 पक्ष बदलणाऱ्या नेत्यांची आणि मतदारांची
 विचारधारा पुसट झाली आहे. बहुसंख्य नेते
 आणि मतदार काळानुसार बदलले आहेत.

“अगर किसी को दल बदलना है तो उसे

नव्हते. मला अस्वस्थ वाटत होते. म्हणून
त्यानंतर भाजपमध्ये आलो असे सांगितले. प
त्याआधीची १५ वर्ष कॉंग्रेस सरकारमध्ये
भूषवली. तेव्हाच्या विचारधारेचे काय?
प्रश्नावर त्यांच्याकडे उत्तर नव्हते.
अगदी वर्षभरापूर्वी काकांची स
सोडत पुतणे पाकाती न
आमदारांसह सत्तेत सामिल झाली
तेव्हा त्यांनी विकास सत्तेत राहणे गरजेचे
आम्ही संतुष्टी आहे. त्यांनी जाती
विकास कामांसाठी आलो असल्याचे
तुमचा राज्याचा केले. १५ वर्ष
सत्तेत होता. तुम्ही र अर्थमंत्री,
जलसंपदा अनेक मंत्री

पाहीजेत. यासाठी त्या घरातील संपूर्ण टॉयलेट आणि बाथरूमचे काम एका उमेदवाराने करून दिले होते. तर दुसऱ्या घरात प्रत्येक मताचा 'रेट' ठरल्याचे त्याच गावकज्ञानी अगदी हसत सांगितले. पण हे एका गावापुरती मर्यादित राहिलेले नाही. शहरी भागातील महिला, ज्येष्ठ नागरिकांच्या प्रार्थना स्थळांच्या टूअर्स, सोसायटीमधील कामे करून देणे हा त्याचाच प्रकार आहे. एक उमेदवार मते मागण्यासाठी गेला असता, एका घरातील वृद्ध व्यक्तीने त्याला मतांची ॲफर दिल्याचे त्यांनी सांगितले.

ते म्हणाले, “माझ्या एका मुलाचा घटस्फोट होत नाहीये. त्यांच्यासाठी चांगला वकील देऊन ती प्रक्रिया पूर्ण करून द्या. याच सोसायटीमध्ये माझी तीन मुले आणि त्यांची कुटुंब राहतात. ती सगळी मते आम्ही तुम्हाला देऊ.” त्या उमेदवाराला घाम फुटला आणि तिथून कशीबशी सारवासारव करत तो निघाला. लोकांच्या अशा मागण्यांची भीती वाटत असल्याचे त्याने सांगितले.

त्यामुळे जितका निवडणुकीतील उमेदवार किंवा नेता बदलत गेला तसा मतदारही बदलत चालला आहे. निवडणुकांमध्ये रकमेच्या वजनावर मताचे पारडे जड बनत असल्याचे फैट्टा जागोजागी

या मूल्यांकर आधारित ही वाटचाल ठरलेली होती. पण हळूहळू ही वाटचाल विरुद्ध दिशेने होऊ लागली. २०२४पर्यंत तर महाराष्ट्राच्या राजकारणातली उलथापालथ इतकी टोकाळा सेली की लातली विनाशकाम मध्ये पटव सेली

आहेत. मग तेव्हा विकास झाला नाही का
यावर उत्तर न देता पुतणे उठून गेले.

? दिसू लागले आहे. त्यामुळे मतदान वैचारिकता 'मतविक्री'त हरवत चालली आहे. केवळ पैशांच्या गणिताचे समीकरण असंख्य लोकांना जवळचे वाटू लागले आहे. जातीधर्माच्या राजकारणात मतदार अडकत चालला आहे. ग्रामीण भागातील हे हे लोण शहरांपर्यंत येऊन पोहचले आहे. घटनेमे दिलेले अधिकारा

आण हक्क बजावयापक्षा त्यांकड दुलक्ष
करणं शहरी मतदाराला अधिक समाधान देते.
निवडणुकांचे हे बदलते स्वरूप केवळ, पद,
सत्ता यांच्यापाशी घोंगावत असल्याचे दिसते
आहे.

यातील नेत्यांची आणि मतदारांची
विचारधारा पुस्ट झाली आहे. बहुसंख्य नेते
आणि मतदार काळानुसार बदलले आहेत. नेता
ही विकासाची दूरदृष्टी असलेला आणि सर्व
क्षेत्राला स्पर्श केलेला असावा, असे सांगणारे
यशवंतराव चळ्हाणांसारखे नेते महाराष्ट्राने
पाहिले. जर मतदारांबाबत बोलाण्याची वेळ
येते, तेव्हा महाराष्ट्रातील मतदार हा सुजाण
आहे. त्यांने नेत्यांना सत्ता दाखवलीही आणि
त्या सत्तेचा माज केल्यावर खाली खेचायला
कपी केले नाही. नेत्यांनी हा 'महाराष्ट्राचा
इतिहास' जपला पाहिजे. पण काळानुसार हे
चित्र बदलत चालले आहे हे नाकारता येणार
नाही. 'जो कल थे वो आज नही है जो आज
है वो कल नही होंगे. होने ना होने का क्रम इसी
तरह चलता रहेगा. हम है हम रहेंगे, ये भ्रम भी
सदा पलता रहेगा.''

हा अद्युत्तम कशासाठी?

संघराज्याय पद्धतित केंद्र व राज्याच अधिकार व कोणते विषय कोणाच्या अखत्यारीत याची घटनेच्या सातव्या परिशिष्टात स्पष्ट तरतुद करण्यात आली आहे. काही विषय हे केंद्र व राज्य या दोघांच्या यादीत समाविष्ट होतात. पोलीस, आरोग्य, स्थानिक स्वराज्य संस्था असे काही विषय राज्याच्या यादीत समाविष्ट आहेत. केंद्र व राज्य या दोघांच्या यादीत समाविष्ट असलेल्या विषयांच्या धोरणातक विषयांवरून अनेकदा केंद्र व राज्यांमध्ये मतभेद होतात. केंद्र व बिगर भाजपशासित राज्यामध्ये सध्या विविध विषयांवरून ध्रुसफूस सुरु असतानाच 'आयुष्मान भारत जनआरोग्य' या केंद्र सरकारच्या महत्वाकांक्षी योजनेवरून केंद्रातील सत्ताधारी भाजप आणि दिल्लीतील आम आदमी पार्टी तसेच पश्चिम बंगालमधील तृणमूळ काँग्रेसमध्ये वाद उद्भवला आहे. ७० वर्षे आप्णि त्यावरील नागरिकांना वापराला पाच लाख रुपयांपर्यंत मोफत आरोग्य सेवा पुरविण्याच्या आयुष्मान भारत जनआरोग्य योजनेत दिल्ली आणि पश्चिम बंगाल ही बिगर भाजपशासित राज्ये सहभागी झालेली नसल्याबद्दल पंतप्रधान नंद्र मोदी यांनी या दोन राज्यांवर आगाखड केली. केंद्राच्या या योजनेचा दोन राज्यांमधील ७० वर्षांकीरील नागरिकांना लाभ मिळत नसल्याबद्दल त्यांनी खंत व्यक्त केली. आरोग्य सेवेचे महत्व कोरोनाच्या साथीनंतर साच्या जगाला समजले. आरोग्य सेवा सध्या एवढी महाग झाली आहे की ती सामान्य नागरिकांच्या आवाक्याबाबरची आहे. अशा नागरिकांना शासकीय रुग्णालयांमध्ये सेवा घेण्याशिवाय पर्याय नसतो. शासकीय रुग्णालयांची अवस्था तर पार बिकट. पायाभूत मुविधांची आबाळ, त्यातच डॉक्टरांची अपुरी संख्या

जनगणनेला मुहूर्त मिळणार?

कोरोना साथेगम्युळे २०२१ मध्ये होऊ न शकलेली जनगणना कधी होणार या संदर्भात संसदेत विचारण्यात आलेल्या प्रश्नावर मोदी सरकारने उत्तर दिलेले नाही. तरीही पुढील वर्षी म्हणजे २०२५ मध्ये देशात जनगणना केली जाईल, असे संकेत मिळत आहेत. जनगणना आयुक्त मृत्युंजयकुमार नारायण यांची मुदत येत्या डिसेंबरमध्ये संपाणार होती, पण त्यांना ऑगस्ट २०२६ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे. ती जनगणनेसाठीच असल्याचा निष्कर्ष काढण्यात येत आहे. ब्रिटिशांनी १८७२ पासून दर दहा वर्षांनि देशात जनगणना सुरू केली. त्याच्यानंतरही ती सुरुच राहिली. शेवटची जनगणना २०११ मध्ये झाली होती. २०२१ मध्ये कोरोना साथीमुळे १६ वी जनगणना झाली नाही. कोरोनाच्या साथीतून सारे जग सावरले. लोकसभा निवडणुकीनंतर जनगणनेची प्रक्रिया सुरु केली जाण्याची शक्यता वर्तविली जात होती. पण केंद्र सरकारने अद्यापी भूमिका स्पष्ट केलेली नाही. मार्च २०२० नंतर जगातील १४३ राष्ट्रांमध्ये जनगणनेची प्रक्रिया पार पाडण्यात आली. भारतात मात्र जनगणना झालेली नाही. कदाचित २०२५ मध्ये जनगणना करून यापुढील काळात दर दहा वर्षांनि म्हणजे २०३५, २०४५ अशी साखळी बदलण्याचा केंद्राचा विचार असू शकतो. जनगणना २०२५ मध्ये पार पाडण्याची अधिक शक्यता वर्तविली जाते काऱण २०२९

या
उज्ज्वल्या ताशेच्यांकडे केजरीवाल यांनी
लक्ष वेधले आहे.
आरोग्य हा विषय राज्यांच्या अखत्यारीत
असताना केंद्राचीच योजना स्वीकारण्याचा
अझूहास का, असा प्रश्न उपस्थित होतो.
करोना साथीनंतर आरोग्य हा विषय केंद्र
सरकारच्या यादीत समाविष्ट करण्याची
भूमिका १५ व्या वित्त आयोगाचे अध्यक्ष
एन. के. सिंग यांनी मांडली होती. राज्यांना
त्यांचा निर्णय घेण्याचा अधिकार असताना
केंद्राचीच योजना गळी उतरिवण्याचा आग्रह
केंद्रांकडून धरला जातो हे कितपत योग्य
आहे याचाही विचार झाला पाहिजे. एखादी
योजना फायदेशीर असल्यास राज्य सरकार
ती योजना स्वीकारते. पण केंद्राच्या योजनेत
द्यापत्रधानहून असा उल्लेख केला जात
असल्याने बिंगर भाजपासित राज्ये या
योजनांपासून दूर राहण्याचा प्रयत्न करतात,
असे अनभवास येते.

आयुष्मान भारत या योजनेत ह्याप्रधानमंत्री जन अरोग्य योजनाले हे नाव जोडण्यात आले आहे. केंद्राच्याच धोरणाचा राज्यानी अंगीकार करावा या मोर्दी सरकारच्या धोरणावरही विरोधकांची सत्ता असलेल्या राज्यांचा आवेषण आहे. सध्या केंद्रातील सत्ताधारी असो वा विरोधक, राजकीय श्रेय घेण्याची स्पर्धा लागलेली असते. रेल्वे स्थानकांपासून पेट्रोल पांपापर्यंत मोर्दीची छवी सर्वत्र झळकविण्याचा सत्ताधार्यांचा प्रयत्न असते. या राजकीय साठमारीत सामान्य नागरिक नाहक भरडले जातात. चांगली सेवा मिळावी ही नागरिकांची रास्त अपेक्षा असते. मग ती केंद्राची की

राज्याची यात त्याना काहीही देणे-घेणे नसते. केंद्र व राज्य संबंध मुधारण्याएवजी काही ठरावीक राज्यांमध्ये कटूता निर्माण होणे हे पण संघराज्यीय पद्धतीत योग्य नाही.

मेळणार?

नाणि विधिमंडळांमध्ये ३३ टक्के महिला आरक्षण मोदी सरकारची योजना आहे. यासाठी गेल्या वर्षी दुरुस्तीच्या आधारे महिला आरक्षण लागू करण्यात जनगणनेच्या आकडेवारीच्या आधारे मतदारसंघांची वालागणार आहे. केंद्र सरकारचे हे सारे नियोजन लक्षात ता मुहूर्त लाभेल अशी चिन्हे आहेत. लोकसभेच्या २०२६ नंतर बदल करण्याची घटना दुरुस्ती वाजपेयी व्यात करण्यात आली होती. सध्याच्या लोकसभेच्या संख्या ही १९७१ च्या जनगणनेच्या आकडेवारीच्या करण्यात आली होती. तेव्हा देशाची लोकसंख्या ५५ यास होती. आता लोकसंख्या १४० कोटींवर गेली आलोकसभेच्या मतदारसंघांची रचना बदलण्याची मुदत न वादाला निमंत्रण नको म्हणून तत्कालीन वाजपेयी अर्पणंनंतर ही प्रक्रिया पाच पाडण्यासाठी घटनेत दुरुस्ती मुदत २०२६ पर्यंत आहे. जनगणनेची आकडेवारी मतदारसंघांची पुनर्चना करण्यात येणार आहे. दक्षिण नेत उत्तर भारतातील लोकसंख्येत वाढ झाल्याने पणेकडील मतदारसंघांची संख्या कमी होऊन उत्तर संघांमध्ये वाढ होणार आहे.

राज्यात पुन्हा संधी मिळाली तर, आणखी योजना राबवेन : मुख्यमंत्री शिंदे

■ ठाणे : विकासकामे, कल्याणकारी योजना आणि उद्योग यांची सांगड घालून राज्याचा विकास करण्याचे काम सरकारने केले. लाडकी बहिण योजना तर गावेगांची सुपरहिट झाली आहे. लाडके भाऊ आणि इतर घटकांसाठीही योजना राबविल्या आहेत. त्यामुळे राज्यात संतेर येण्याची पुनर्ह संधी मिळाली तर, तुमच्यासाठी आणखी योजना राबवेन, असे

मुख्यमंत्र्यांकडून दिवाळीच्या शुभेच्छा

गी तुमच्या परिवारातील एक वरद्य आ. तीसम रुग्णांके कॅम्पन रॅन, त्यामुळे कुण्डलांगांची भेटां, कोणताही प्रोटोकॉल नाही. राजनीती भेटांची योजना आणि त्याची सांगितले, याच दिवाळीची सर्वांना सुखाची समृद्धीची असल्याचे त्यांनी सांगितले. याच दिवाळीची सर्वांना सुखाची समृद्धीची असल्याची आणि भरभराईची जावो. ही दिवाळी नवीन सुख समाधान आनंद घेऊन घेऊन आणि आग प्रकाराची नी मानागासून शुभेच्छा देवो, असेही ते रुग्णांने.

प्रतिपादन मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी गुरुवारी ठाण्यातील दिवाळीची पहाट कार्यक्रमात बोलताना केले. ठाणे शहर तातीला तलवारांची, रहेजा कॉम्पलेक्स येथे विविध संस्थांनी आयोजित केलेल्या दिवाळी पहाट कार्यक्रमात मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी उपरस्थिती लावत तरुणांसोबत संवाद साधाला. राज्याच्या मुख्यमंत्री

सरकार असताना आपले राज्य तिसऱ्या क्रमांकावर केले होते. पण, आमचे सरकार आल्यानंतर राज्याला प्रत्येक क्षेत्रात पहिल्या क्रमांकावर आणले आहे, असेही मुख्यमंत्री रुग्णाले.

विकासकामे, कल्याणकारी योजना, उद्योग यांची सांगड घालून राज्याचा विकासकामे कालावधीत सर्वाधिक कामे करण्याचा मान माझा सारखा कार्यक्रमातील मिळाला. जनतेने आमदार बनवलो आणि यामुळे चमी राज्याचा मुख्यमंत्री होऊ शकलो. त्यामुळे माझ्या कामांचे श्रेष्ठ हो जनतेचे आहे. विकासकामे करण्याचे काम सरकारने केले असून हाच आणखी योजना राबवारीने राबविल्या आहेत. अनेक योजना सरकारने राबविल्या आहेत. आणखी काही योजना राबविल्या आहेत. आणखी अनेक उत्सव सुरु केले आणि ते उत्सव पुढे नेण्याचे काम आपण सुरु ठेवले, असेही त्यांनी सांगितले.

५० लाख नवे मतदार, ४ जिल्ह्यांत महिला मतदारांची संख्या अधिक

■ मुंबई : गज्यात विधानसभा निवडणुकीसाठी तब्बल ९ कोटी

७० लाख मतदार नोंदवी झाली असून लोकांची भर पडली आहे.

गेल्या दोन आठवड्यांत सात लाख नव्या मतदारांनी नोंदवी केली आहे.

सर्वाधिक मतदार पुणे जिह्यात असून नंदुवार, गोंदिया, रत्नगिरी, सिंधुरुंगी या चार जिल्ह्यांत महिला मतदारांची संख्या पुरुष मतदारपेक्षा अधिक आहे. निवडणुकी वेळी राज्यात नव्या योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

खरेदी, गुहनोंदणी यासारखे व्यवहार करण्याकडे ग्राहकांचा मोठा कल असतो. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हजार २३३ घरांची विक्री झाली होती.

सर्वाधिक घरविक्रीतून ११५ कोटी रुपये महसूल मिळवला आहे. महत्वाचे महणजे २०२४ मधील आतापायतचा

या काळावधी वाढ होते. त्यामुळे या काळावधी घरविक्रीमध्ये वाढ होते. ही बाब लक्षात घेता सणासुदीच्या काळावधी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी विकासकामे विविध सवलती जाहीर करतात. तातासार यांवारी विक्रीतील दिवाळी आणि योजनाने राज्यात विधानसभेची घोषणा १५ ऑक्टोबरला केली होती.

परिणामी, मुंबईतील घरविक्रीत ऑक्टोबरमध्ये वाढ झाली. ऑक्टोबरमध्ये १२ हज